

Projekt *Ženské úteky* sa realizoval v BDNR od septembra do decembra 2013. V rámci projektu v spolupráci so štúdiom T.W.I.G.A. vznikli pôvodná inscenácia Ivety Horváthovej *Nostalgia* v réžii Mariána Pecka a komorná inscenácia na tému rasizmu Irena Brežná *List čiernemu synovi* v réžii Ivy Š.

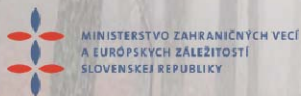
Počas projektu sa konali dve stretnutia a rozhovory na tému *(Ne)vítaní cudzinci/ (Ne)vítané cudzinky* s hostkami divadla Antóniou Miklíkovou a Nargis Rahmonovou, v rámci posledného večera sa premietol film VŠMU s problematikou života cudzincov/niek na Slovensku.

*Keď prídem domov, cítim sa už ani nie ako cudzinka, ale ako mimozemšťanka.
Úspešná slovenská štipendistka na Harvard University.*

zľava: M. Šamajová, A. Sušilová, J. Smutný, M. Mackurová

Realizované s finančnou podporou
Ministevstva zahraničných vecí
a európskych záležitostí SR v rámci
dotačného prgramu Podpora
a ochrana ľudských práv a slobôd LP
2013.

Redakčne pripravili:
Iveta Škripková, Marián Pecko
Spolupracovala: Lívia Pyšná
Grafický dizajn a tlač:
Brummer&Brummer s.r.o.
Foto: Jozef Šamaj
Úvodná snímka: zdroj internet

Divadelná sezóna 2013/2014
Premiéra: 20.12. 2013

Bábkové divadlo na Rázcestí, Skuteckého 14,
Banská Bystrica 975 90
Tel: 048/412 55 13, tel/fax: 048/412 56 23.
e-mail: bdnr@bdnr.sk, www.bdnr.sk

M. Mackurová, M. Šamajová, A. Sušilová, E. Dočolomanská, J. Smutný

ZRIAĐOVATEĽOM DIVADLA JE BANSKOBYSTRICKÝ SAMOSPRÁVNÝ KRAJ.

BÁBKOVÉ
DIVADLO
NA RÁZCESTÍ

IVETA HORVÁTHOVÁ

n o s t a l i g i a

Všetky cesty vedú do Ríma. Žiadna z nich nevedie ku mne.
Skoro dadaistický nárek.

Autorka: Iveta Horváthová
Scéna: Pavol Andraško a.h.
Kostýmy: Miriam Struhárová a.h.
Hudba: Róbert Mankovecký a.h.
Réžia: Marián Pecko

Účinkujú: Peter Butkovský,
Mária Danadová a.h., Michal Ďuriš a.h.,
Eva Dočolomanská, Ivana Kováčová,
Marianna Mackurová,
Tomáš Mischura a.h., Juraj Smutný,
Jozef Šamaj, Mária Šamajová,
Alena Sušilová.

Pesničky naspievali Nad'a Vladařová a
Róbert Mankovecký.

Zvuk: Richard Mažary, svetlo: Patrik Rosina,
javisková technika: Peter Kliment. Vyrobili
ateliéry BDNR pod vedením Kataríny
Mažaryovej, na výrobe spolupracovali: ateliéry
DJZ Prešov pod vedením Ondreja Mrúza.

*Nikto predsa neopúšťa krajinu, kde sa učil bicyklovať,
dobrovoľne! Z blogu navrátilcov, žena.*

I. Kováčová

Téma migrácie a emigrácie Slovákov a Sloveniek.

Prečo ľudia opúšťajú svoju krajinu a hľadajú šťastie inde? Slováci a Slovenky v pravidelných intervaloch opúšťali slovenskú zem a snažili sa prežiť v cudzine. Novodobý fenomén odchodov mladých ľudí do cudziny má inú príchuť, ako ten v začiatku 20. storočia, cez druhú svetovú vojnu, po znárodnení v r. 1948, alebo po okupácii Československa Rusmi v r. 1968. Všetkých nás prekvapuje ako často a mnoho ľudí odchádza za prácou, za vzdelaním do cudziny. Prečo? Fenomén migrácie, vnútornej i fyzickej, sa stal predmetom skúmania a rozhovorov autorky s mnohými mladými ľuďmi, i s ľuďmi strednej generácie. Máme šancu to zastaviť? Vieme zmeniť, čo sa zmeniť na Slovensku má a čo odlíšiť, čo sa zmeniť nedá? Nostalgia je hrou o odchodoch z domu a príchodoch z cudziny naprieč jednou rodinou a jej známymi. Pomedzi to presakujú otázky xenofóbie, strachu z cudzoty, znevýhodnenie preto, lebo patríme do strednej a východnej Európy... Počula som jedno prehnané tvrdenie, vraj Slováci a Slovenky o tristo rokov už nebudú existovať, ani ich jazyk. Možno. No, zatiaľ sa pýtajme a hľadajme, kto sme, odkiaľ kráčame a či vieme, kam ideme. (is)

M. Šamajová

I. Kováčová

Zo štatistiky:

Tri hlavné dôvody odchodov súčasných Slovákov a Sloveniek do zahraničia: 1/ nespokojnosť s ekonomickou a politickou situáciou, 2/ finančné dôvody – cieľ zarobiť si, 3/ štúdium a ďalšie vzdelávanie. Dôvody migrácie sa líšia vzhľadom na dosiahnuté vzdelanie, ako aj dĺžku pobytu v zahraničí. Vysokoškolsky vzdelaní Slováci a Slovenky cestujú do zahraničia primárne z dôvodu zažitia dobrodružstva a rozvoja kariéry, zatiaľ čo u stredoškolsky vzdelaných Slovákov a Sloveniek stoja za odchodom najmä finančné dôvody. Až 72% Slovákov a Sloveniek sa splnili očakávania pri odchode do zahraničia. 54% plánuje svoj návrat domov. 9% už v prvých troch rokoch.¹

Problematika migrácie za prácou zo Slovenskej republiky sa stala v posledných rokoch - a obzvlášť po vstupe krajiny do Európskej únie – vysoko aktuálna a rezonuje nezriedka nielen v odborných kruhoch, ale i na politickej scéne, v médiách a verejnosti. Napriek tomu je tento fenomén v rámci zahraničnej migrácie paradoxne najmenej preskúmaný (Divinský, v tlači; Divinský, 2005) a je skôr predmetom málo korektných odhadov, resp. až subjektívnych dohadov a účelových dezinformácií. Emigrácia za prácou sa dokonca stala významnou témou predvolebného boja v r. 2006, kedy čelný predstaviteľ vtedajšej opozície zdôrazňoval exodus (doslova „druhú najväčšiu vlnu vysťahovalectva“) mladých Slovákov za prácou do zahraničia ako následok nesprávnej ekonomickej politiky tvrdiac, že do cudziny ich muselo emigrovať až 400 tisíc.² Naopak reprezentanti vtedajšej vlády toto číslo podrobili kritike a uvádzali počet pracovných emigrantov zo SR v rozmedzí 170-200 tisíc.³

1 http://www.slovenskocalling.sk/o_projekte/175/

2 Napr. TV Markíza, 27.4.2006, Sita; SME, 29.4.2006, V únii pracujú státisíce Slovákov; týždeň, 19/2006, Vieme iba odhady a i.

3 SITA, 28.4.2006, Radíčová: Masový odchod Slovákov za prácou do EÚ je mýtus; SME, 28.4.2006, Slováci neodchádzajú masovo za prácou do EÚ; SME, 29.4.2006, Ministerstvo: V únii robí okolo 200-tisíc Slovákov a i. Boris Divinský, Dagmar Popjaková, *Kolko Slovákov pracuje v zahraničí* (jeden expertný pohľad). www.infostat.sk/vdc/sk/pris/Divinsky_Popjakova.doc.